

VABADUSSÕJA AUSAMBA TAASTAMINE EDENEB

□ ANNETUSI SAAB ÜLE KANDA VOI TUUA OTSE
RAKVERE LINNAVALITSUSSE □

Viimati oli Rakvere Vabadussõja ausamba taastamise toimkonna tegevusest juttu kesksuvel.

Vahepeal on asju edasi aetud ja taastamine hakkab võtma selgemaid piirjooni.

Kõigepealt otsustas toimkond abi paluda skulptor Matti Varikult, kes palvele ka vastas. Peeti nõupidamine, kuhu hr. Varik oli omal algatusel kaasa võtnud oma alalise koostööpartneri arhitekt Peep Jänese. Sellel nõupidamisel sai selgeks, et langetatud otsus taastada ausammas endisel kujul on õige ja vastuvõetav. Selgeks sai seegi, et kooptiaks taastatavat monumenti nimetada ei saa (Amandus Adamsoni järgi ei tee), selleks oleksid vajalikud ikkagi valuvormid. Niisiis on tegemist ausamba skulptuurigrupi uuesti modelleerimisega fotode jt. arhiivimaterjalide põhjal.

Fotodest, mida lahked inimesed saatsid «Viru Sõna» toimetusele, on olnud suur abi. Nende seas oli ka kaks niisugust, mis on tehtud ausambast tagantvaates. Otsingud arhiivides jätkuvad, võimalik, et õnnestub leida näiteks ausamba aluse tööjoonised.

Pisut ehmatav oli see, et hr. Varik loobus mitmetel põhjustel ausamba skulptuure uuesti modelleerimast, küll aga lubas ta leida kunstniku, kes selle töö ette võtab. Oma lubadust ta ka pidas.

Vahepeal juhtus veel niisugune lugu, et mälestusmärgi taastamise ühele eestvedajale Peep Kärbile toodi koju umbes 20–30 kg raskune pronksvalutükk, millel kirjad

Prof. Adamson
1925
Pistoia

Ausamba õhkimisel oli see kild lennanud 80–100 m kaugusele Kastani tänavas, sealt korjati see üles, hoiti alles ja nüüd toodi ka välja.

Nõnda siis, hr. Varik on sõna pidanud ja soovitanud skulptor Lembit Palmi, Virumaa meest.

Hr. Palm oli 30. oktoobril Rakvere linnavalitsuses koostöövalmidust kinnitamas. Arhitektiks soovitas ta teist Virumaaga seotud meest arhitekt Kuno Raudet.

Matti Variku eestvõttel tehti kalkultatsioon, mille põhjal pronksfiguuride esialgseks hinnaks on 115 000 rubla. Summa sees on modelleerimine (savist), siis vahemudeli tegemine (1/3 suuruselt), selle suurendamine ja seejärel pronksi viimine. Lembit Palm arvas, et aastaga tuleb ta kõige sellega toime.

Linnavalitsus on esitanud «Arstile» tellimuse ning Lembit Palm on valmis tööd alustama. Selleks on ka raha olemas, annetustest saadud ligi kolmkümmend tuhat rubla.

Praegu toimkonna käsutuses

olevate andmete järgi on annetanud: Heino Toomla — 10 rbl., «Õitsengu» kolhoos — 500, Viru-Nigula kolhoos — 6000, Elga Tark — 25, «Eesti Taara» — 300, Rakvere PTÜ — 3000, Tamsalu EPT — 500, Mari Vunkel — 100, teeninduskooperatiiv «Toomis» — 300, Kirovi-nirn. kalurikolhoos — 500, Oskar Pilvistu — 100, Rakvere TREV — 1000, varumiskontor — 150, Rakvere Sidesõlm — 187.50, Mihkel Ellik — 25, kooperatiiv «Siil» — 500, «Energia» kolhoos — 2414, Hulja sovhoos — 200, Kubarsept — 10, Mulda — 10, leivakombinaat — 100, Rakvere Metsamajand — 1000, kalakombinaat — 161, Tamara Mägi — 75, Skatškov — 20, «Norma» — 500, «Estsurgut» — 3000, Aleksander Fedotov — 10, Elvina Raid — 30, Vilma Rool — 50, Leida Nikeborn — 25, Helga Reest — 50, Egon Kalvet — 100, Johannes Liis — 25, Ülo Norts — 50, Hilja Vall — 20, Evi Põlluas — 50, Hille Rool — 25, Meeta Vahtra — 25, Asta Lõo — 25 rubla.

Annetuste kogumiseks on avatud Virumaa Kommertspanga arveidusarve nr. 161 001 NSVL Riigipanga Eesti Vabariikliku Panga Operatsioonide Valitsuses (kood 781 307).

Üksikisikud saavad oma annetused saata sideettevõtete kaudu, seejuures märkides rahakaardile «Rakvere Vabadussõja ausamba taastamiseks» või «Palermo mõrvaohvrite mälestusmärgi taastamiseks», nii, kuidas keegi on otsustanud.

Annetusi võetakse üksikisikult tööpäeviti vastu ka Rakvere linnavalitsuses (Laada 14).

Nagu näha, on seni kogutud rahaga võimalik küll töid alustada, kuid lõpetamiseks ei piisa sellest kaugeltki. Ausamba taastamise toimkond kutsub rahvast taas üles toetama kogu Virumaa puudutatavat üritust.